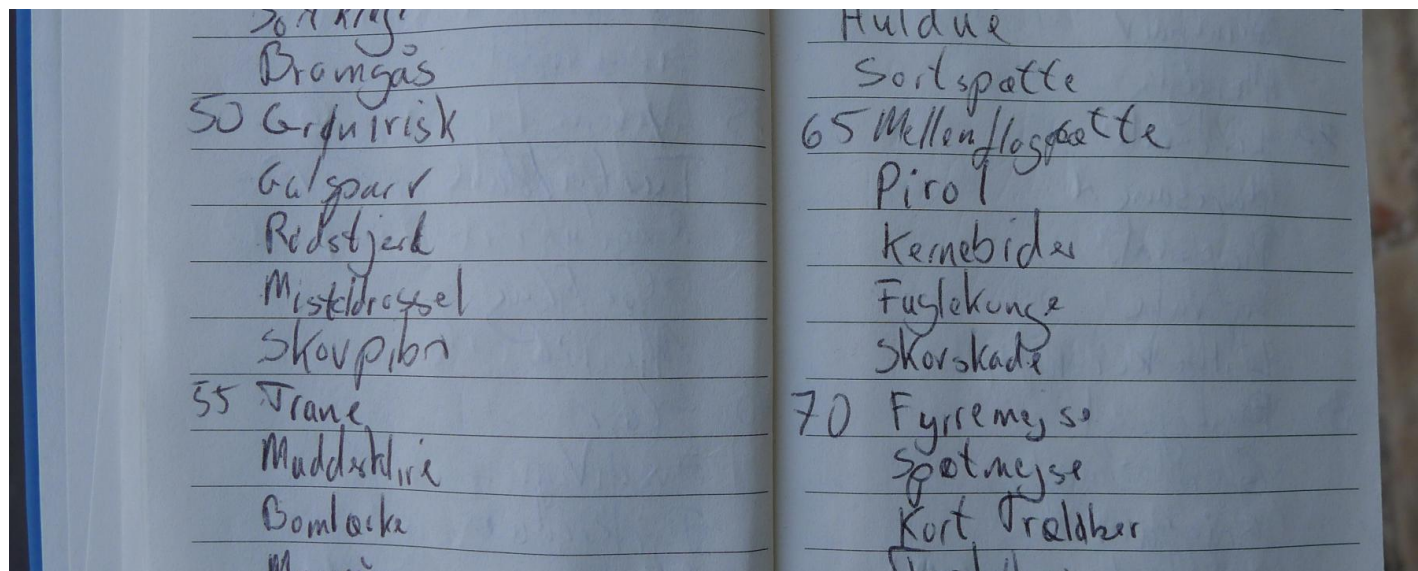

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Birdrace 2015

Birdrace var noget som danske feltornitologer kørte i mindre omfang i 1990'erne. Det blev forsøgt oplivet i 00'erne, men slog aldrig rigtigt igennem igen. Herunder følger en beretning fra 4 danske ornitologer, der i maj 2015 forsøgte sig med et birdrace for at se, hvor mange arter det var muligt at se på et døgn i Danmark.

Birdrace er en begivenhed, som køres i mange lande og hvor selve birdracet bruges til at samle penge ind til fuglebeskyttelse. I USA hedder begivenheden "World Series of Birding". Målet for 2016 eventen i UAS er at indsamle 150.000 dollars fra sponsorer. I Danmark har begivenheden aldrig rigtigt været så organiseret, at der er blevet samlet store beløb ind til fuglebeskyttelse, men måske er tiden ved at være inde til at gøre forsøget i større eller mindre grad og få sat et organiseret birdrace i faste rammer.

Grundstenen til 2015 birdracet blev lagt allerede for et par år siden, idet [Morten Bentzon Hansen](#) i slutningen af 2013 spurgte [Jens Søgaard Hansen](#) ad, hvorvidt de skulle genoplive den gamle tradition med at køre birdrace i maj. Jens var med på ideen og da der ikke blev udført den store løbsplanlægning for 2014, så var 2015 året, hvor forsøget skulle gøres, såfremt et slagkraftigt hold kunne samles. [Ole Zoltan Göller](#) var straks med på ideen, og selvom [Ib Jensen](#) ikke var helt så hooked på projektet, så lykkedes det også at få ham overtalt til en 24 timers tur i det syd- og sønderjyske.

Holdet var dermed klar. Af flere årsager bestod holdet af 4 personer. Det var mest praktisk pladsmæssigt, men samtidig var 4 personer også det maksimale antal personer, som et hold måtte bestå af, dengang birdrace blev

holdt i nogle planmæssige rammer med BR-GRUPPEN AF 1989 som arrangør. § 6 fra de oprindelige regler sagde ganske tydeligt, at en gruppe bestod af 2-4 personer. Da det var de regler, som Morten kørte efter i midt-halvfemserne, så var det valgt, at gruppen maksimalt måtte bestå af 4 personer.

Selve racet startede allerede torsdag aften, idet Ole skulle hentes i Kolding kl 23.06. DSB var planmæssige, og resten af teamet ligeså, så 23.10 var teamet på vej mod syd. Med Ole i bilen og holdet samlet for første gang, så blev regler, rute og race gennemgået. Ole spurgte, hvorvidt man skulle starte klokken 00.00, eller om man fx kunne starte kl 23.16. Et udmærket spørgsmål, da birdrace i fx [Schweitz](#) køres fra klokken 21 til klokken 21. De danske birdrace er hidtil blevet kørt fra midnat til midnat, hvorfor teamet holdt fast i den strategi.

Reglerne var også klare. 3 ud af 4 personer skulle se eller høre arten, for at den talte med på listen over registrerede arter. Endvidere skulle alle arter befinde sig i DK. Brug af lyd fra mobiltelefon og lignende elektronik var ikke tilladt. Det var tilladt at pishe og fløjte, så længe det blev gjort uden brug af hjælpemidler.

Turruten var i det store hele planlagt og tilrettelagt af Morten, og den blev diskuteret på vej mod første lokalitet, der var et skovområde omkring Hejlsminde. Tidligere tiders race er ofte startet i rørskovsområder, men Morten havde lavet en anden strategi, således at rørskovene først blev besøgt senere på natten. Da vi nærmede os området allerede en halv time før midnat, så bestemte Morten sig for, at et andet område lige skulle tjekkes først. Holdet stoppede således ved et sumpområde, og da Nattergal og Natugle høres næsten med det samme, så besluttede vi os for at blive i området og vente til midnat. Holdet blev dog hurtigt opdaget af en lokal hund, og 10 minutters konstant gøen gjorde ikke betingelserne lettere for holdet, men heldigvis blev larmen også for meget for den kvindelige ejer, hvorfor hunden kom indendørs. Da roen genfandt sig, var det uden Natuglens tuden. Uglen var påfaldende tavs og trods eftersøgning i området for at komme nærmere fuglen, så var der intet i natten, der lød som en Natugle. Kort inden midnat var holdet tilbage på den oprindelige plads ved sumpområdet i håbet om, at uglen igen kunne høres derfra.

Da midnat oprandt og racet startede kom den syngende Nattergal på listen som turens første art. En overflyvende og ivrigt kaldende Grønbenet Rørhøne blev art nummer 2. Den blev tilmed indfanget i lyset fra Oles lommelygte. At Grønbenet Rørhøne allerede var i bogen glædede ikke mindst Morten, der kunne berette om, at rørhønen på 1995 birdracet først blev set ved Sandbjerg Sø ved 22-tiden. Arten kan være svær at få med. Natuglen forblev dog tavs, og efter noget tid returnerede vi til den oprindelige turplan og kørte til det skovområde, hvor Morten oprindelige havde tænkt, at Natuglen skulle findes. Det tog heller ikke mange minutter, førend en tudende fugl kunne høres af alle deltagere, og således opløftet af den gode start forsatte holdet ud i natten. En nat der skulle vise sig at starte langt bedre end forventet. Dagen var således ikke mange timer gammel førend også Stor Hornugle og Slørugle var på turlisten.

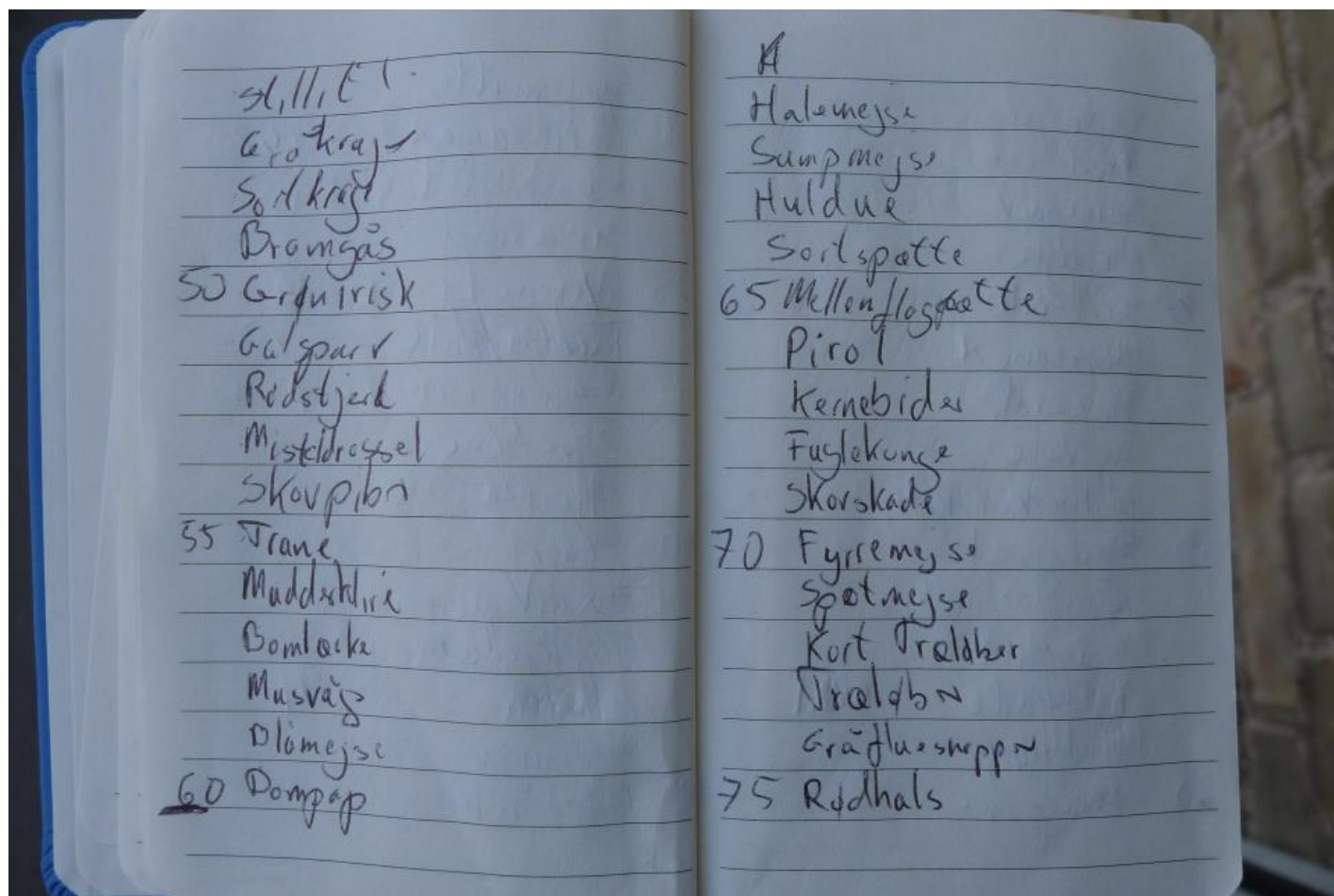
Tingene gik godt – og planmæssigt. Lidt overskudstid blev brugt i forsøget på at finde en Vagtel, men da disse knapt endnu var ankommet til DK og heller ikke nødvendigvis er mest aktive i den sorteste nat, så var det resultatløst. Et par forsøg på Skovhornugle var ligeledes resultatløse. Et enkelt rørskovsstop gav Rørsanger og endnu en overflyvende Grønbenet Rørhøne. Næste stop i planen var Magisterkogen, og på vej dertil stoppede holdet ved nogle enge, der i tidligere år havde givet Engsnarre. Ikke overraskende så var der ingen Engsnarre, men turens eneste Kærsanger sad og sang på den ene af lokaliteterne.

Der lyttes efter Skovhornugle i nattens mulm og mørke. Ole Zoltan Göller til venstre og Jens Søgaard Hansen til højre. Foto: Morten Bentzon Hansen.

Vi fortsatte til Magisterkogen, hvor forventelige arter som Savisanger, Rørdrum, Sivsanger og Blåhals kom i bogen. Magisterkogen er et must at besøge i forbindelse med et birdrace, men man kan diskutere, hvornår lokaliteten er bedst at indpasse på ruten. Turplan og tidsplan holdt, og næste stop hed Turteldue. Sortterne kom på turlisten på vejen, og vel ankommet til turtelduelokaliteten blev dens kurren forventningsfuldt afventet. Det tog lidt længere tid end beregnet, men Turtelduen blev hørt, og vi fortsatte mod Kongens Mose og Draved Skov, der også er nødvendige lokaliteter at inddrage i et birdrace. Tranen kom hurtigt på listen. Bynkefuglen udeblev, og vi fortsatte ind i Draved Skov. Resultatet i Draved Skov er nok kardinalpunktet for succes i et birdrace. Rigtigt mange arter kan hentes i Draved Skov, og rigtig mange kan mistes.

Draved Skov bød på succeser og skuffelser. Da Jens meldte Pirol var humøret højt, og det blev ikke mindre af, at vi lidt senere hørte en Mellemlagspætte kalde. Jens forsøgte at finde fuglen, men så kun røven af en spætte forsvinde – muligvis fordi en Stor Flagspætte kom flyvende til området. "Problemarter" som Halemejse og Sumpmejse blev registreret uden større besvær, og da Sortspætten jævnlige lod høre fra sig, så var den også hurtigt på listen. Selvom der ikke var meget vind denne morgen, så var vejret overskyet, og det gav en udfordring i forhold til syngende fugle. Der var ikke meget sang i skoven, og en notorisk let art som Korttået Træløber blev kun hørt synge et sted. Da vi forlod Draved Skov, var det med blandede følelser. Arter som Grønspætte, Broget Fluesnapper, Lille Flagspætte, Lille Gråsiskan og Skovsanger fejlede. Grønspætten var meget tæt på at komme på listen, men det blev ved lige ved og næsten. Kernebider, Fyrremejse, Dompap sås som forventet, mens overraskelserne var Pirol og delvist Mellemlagspætte. Forventninger om en tur med 5 spættearter var på forhånd tilstede, men vi måtte også erkende, at når man ikke ved, hvor i skoven arterne yngler og lyd er no go, så er spætter i midten af maj notorisk svære.

Den lavpraktiske registrering af turarter. Foto: Morten Bentzon Hansen.

Vi forlod Draved Skov og returnerede til Kongens Mose, hvor Bynkefuglen nu viste sig. Derfra gik det mod vestkysten, og inden vi kom til det første planlagte stop var spurvene, kragefuglene, klippeduen, Lille Regnspove og turens eneste Hedehøge klar. Første planlagte stop på vestkysten gav arter som Gulbug og Sortstrubet Bynkefugl.

Derfra gik det til Vidåslusen, og stoppet blev af en sådan karat, at skuffelserne fra Draved Skov hurtigt forsvandt. Fiskeørn, Havørn, Skestork, Krumnæbbet Ryle registreres, og DKs første Kærløber i 2015 findes på en sandmark mellem ryler og præstekraver. Hvis man lige ser bort fra Fiskeørn, der bare ikke kan planlægges i Sønderjylland, så var alle arterne mere eller mindre forventelige, men omvendt så er det også arter, der let kan kikse på dagen.

Derefter gik turen til klæggravene og grænsevejen, uden dog at det gav noget nyt. Nørresø gav turens eneste Temmincksryle, og en trækkende Lærkefalk over Møgeltønder Kog var en kærkommen art til listen og en af de arter, som man bare ikke kan regne med. Fuglen blev kun fundet, da vi stoppede og kiggede på en våge, der desværre blot viste sig at være en Musvåg.

Derfra hed næste stop Tønder. Bjergvipstjert var næste stop. Det var ikke lige det mest klassiske sted, da Mortens research havde vist, at hannen gerne fouragerede i nogle dybe vinduer, hvor den tog insekter i edderkoppespindene. Det gjorde den også denne dag, og dermed kom Bjergvipstjerten også på listen.

Jens, Ole og Ib blev sendt op langs Vidåen, hvor Morten ville hente dem. De tre registrerede ikke meget nyt på deres tur. Morten gik som aftalt dem lidt i møde, og stor var hans overraskelse, da en Skovsanger høres. Den blev

kommunikeret videre til de tre andre, der fluks begyndte at løbe. Det blev dog kun til et par skridt, da alle tre stoppede op og i stedet kiggede ud på Vidåen. To ænder var netop kommet flyvende til. Den ene var en Brudeand hun, og den anden var en Mandarinand han. Førstnævnte var set regelmæssigt i området siden januar. Mandarinanden dukkede op i februar, og er ifølge DOFbasen set noget mere uregelmæssigt i området. Den var dog blevet væsentligt lettere, efter at Brudeandehannen forsvandt, da den havde overtaget Brudeandrikkens plads. Vel vidende at Mandarinanden er en art, der deler meningerne og altid vil give postyr, så kom den på turlisten. Havde vi kørt efter de [tyske regler](#), så havde Brudeand også talt. Siden 2011 har alle fritflyvende fugle været krydsberettiget i det tyske birdrace, men de regler havde vi dog valgt ikke at køre efter. Skovsangeren fortsatte heldigvis med at synge, så få sekunder efter ænderne var landet kom også Skovsangeren på turlisten. Således lettet over at en af manglerne fra Draved Skov var hørt, fortsatte vi mod østkysten.

Mandarinandrikken med udvalgt brud i en intim situation. Hvorledes skal den afbillede handling mon registreres i Atlasundersøgelsen? Foto: Morten Bentzon Hansen.

Da vi forlod vestkysten manglede vi fortsat mange lette arter. Vi havde kun én lappedykkerart og arter som Topper Skallesluger, Hvinand og Taffeland manglede også. På turen mod øst kom lokalkendskabet og lang tids forberedelse til sin ret. Morten kendte et lille vandhul, hvor han tidligere både havde haft Gråstrubet Lappedykker og Lille Lappedykker, og begge arter sås i vandhullet. Turen mod østkysten gav også den ventede Nilgås. Den første art, som vi stoppede efter på østkysten, fejlede, men turen gav Spurvehøg, der også er en notorisk svær art at planlægge i maj. Næste stop var Rødtoppet Fuglekonge, og den sang heldigvis med det samme. Derfra til en Rødrygget Tornskade lokalitet. På vej ud til lokaliteten mødte vi den lokale landmand. Hans kørsel og blik mod os tilkendegav tydeligt, at han ikke var helt tilfreds med vores opdukken. Vi havde heller ikke andet end parkeret, førend traktoren holdte ved siden af bilen og en tydeligt utilfreds landmand spurgte os, hvad vi ville i området samtidig med, at han gav besøgende dagen inden skylden for, at kvierne på marken var løbet

ud. Morten slog over i den lokale dialekt og forsøgte at forklare landmanden, at holdet skam ikke havde nogen intentioner om at skræmme kvierne, men at de blot skulle se en fugl. Fortsat utilfreds kørte landmanden igen for blot at blive afløst af faderen, der ankom i endnu en traktor. Jens, Ole og Ib skyndte sig afsted efter fuglen, mens Morten tog endnu en forklaringsrunde med faderen. Denne var dog mindre krigerisk og tøede næsten helt op, da talen blev drejet om på mælkeydelse, 100.000 kg køer og andre af de forhold, som kvæglandmænd ynder at tale om. Landmandsfaderen får Rødrygget Tornskade forevist på et foto på mobilen samtidig med, at Jens, Ib og Ole returnerede. Vi forlod området med sikkerhed om, at kvierne stod i indhegningen. Derfra gik turen forbi en grusgrav, hvor Lille Præstekrave kom på listen. Sidste østkyststop viste sig også fra sin gode side, da Taffeland, Hvinand samt Toppet og Stor Skallesluger registreres til alles tilfredshed.

Humøret var højt, men da tiden også var fremskreden, så lavede vi den første sammentælling. Sammentællingen viste, at der fortsat var langt til en ny rekord, og at mange arter fortsat manglede. Der var fortsat mange potentielle arter i spil, men vi vidste også, at det langt fra var dem alle, som vi ville se. Det høje humør blev afløst af mere ærgelse, og en Isfugllokalitet blev droppet på grund af det fremskredne tidspunkt på dagen. Turen fra øst og retur til vest bød kun på ét stop. Morten havde til gengæld også lovet, at det ville give Sangsvane, og at det ville tage meget kort tid, da den eneste store hvide fugl, som holdet ville se på græsset ved søens vestbred ville være Sangsvanen. Helt som forventet og som rekognosceringen i dagene forinden havde vist, så stod Sangsvanen på det planlagte sted, og da den kunne ses fra bilen, så var det et stop af meget kort varighed. Sangsvanen gav lidt humør, og da en Rød Glente lidt senere ses fra bilen fouragerende over en sletmark, så var kampgejsten igen ved at indfinde sig. Vel ankommet på vestkysten afløses den gode stemning igen af frustration, da bilen var punkteret på det ene bagdæk. Reservedækket findes frem og skiftes i formel 1 tempo, hvorefter turen fortsatte mod Sneum. Sneum viste sig at være gamechangeren. Med 6 nye arter og arter som Damklire og Sorthovedet Måge på listen, så steg humøret lynhurtigt, og pludselig kunne det erkendes, at en ny dansk rekord var inden for rækkevidde. På vej mod Astrup Engsø kom Pomeransfugl og Brushane på listen, og da engsøen gav arter som Sølvhejre, Bjergand, Tinksmed og Sorthalset Lappedykker, så erkendtes det via en løs sammentælling, at vi formentlig havde slået den eksisterende rekord. Alt hvad vi ville se på Rømhø ville således være bonus, og bonus fik vi også, da Sandløber, Dværgterne, Sortand, Skægmejse, Husrødstjert og Ederfugl kommer på listen, selvom vinden var tiltagende i styrke og bestemt ikke gjorde observationsbetingelserne lettere. Sidste art på listen blev Dobbeltbekkasin, og selvom vi forsøgte at hive endnu et par natlytsarter op af hatten på den nærmest stormfulde aften, så forblev Dobbeltbekkasinen sidste turart og dermed art nummer 173 på dagens birdrace.

Rømødæmningen i aftagende lys. Rømø forlades med 173 bogførte arter. Foto: Morten Bentzon Hansen.

173 arter var en klar ny dansk rekord på et birdrace, da den gamle rekord lød på 165 arter. Listen kunne sagtens være blevet længere, men overskyet vejr om morgenen og kraftig vind om aftenen gjorde, at mange potentielle arter forblev potentielle. Arter som godt kunne være kommet på listen var arter som Vagtel, Engsnarre Plettet Rørvagtel og Skovhornugle. Det er ingeniunde lette arter at få, men på et godt natlyt, så ville to af de fire arter komme på listen. Broget Fluesnapper, Grønsisken, Topmejse og Vandrefalk var andre arter, som også kunne være kommet på listen. Omvendt så havde vi også en del arter, som man ikke umiddelbart lige kan regne med. Fiskeørn, Lærkefalk, Pirol, Mellemlagspætte og Damklire er eksempler på dette, og får man flere uventede arter, end man misser af de forventede, så er muligheden for et fantastisk birdrace tilstede. Men de uventede arter gør det ikke alene. God planlægning og godt lokalkendskab til området er en vigtig faktor for at få succes. Den gode planlægning sikrer en stor tidsbesparelse, og fejler nogle arter, så kan et godt lokalkendskab betyde, at de manglende arter kan findes på andre lokaliteter. Men selv dette sikrer ikke en lang artsliste på selve dagen. Vejrudsigten har også en stor betydning, da nedbør og vestenkuling på selve dagen reelt kan betyde, at lang tids forberedelse og planlægning regner væk.

Holdet kører ikke i 2016, men det kan ikke afvises, at vi forsøger at gentage turen om et par år, da de 173 arter med held og en god vejrudsigt godt kan ændres til 175 eller måske endda 180 arter.

Artslisten på 173 arter ses [her](#).

 Dato:
12. 05. 2016

 Skrevet af:

Morten Bentzon Hansen

 Fotos af:
Morten Bentzon Hansen

 Emner:
FELTAKTIVITETER

 Tags: